

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Національний фармацевтичний університет
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

**ФІЗІОЛОГІЯ – МЕДИЦИНИ, ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ**

Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції студентів
та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю

16 травня 2017 року

Харків
ХНМУ
2017

«Фізіологія – медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення»: матеріали IV Всеукраїнської наук. конф. студ. та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю (16 травня 2017 р.). – Харків : ХНМУ, 2017. – 144 с.

«Физиология – медицине, фармации и педагогике: актуальные проблемы и современные достижения»: материалы IV Всеукраинской научн. конф. студ. и молодых ученых по физиологии с международным участием (16 мая 2017 г.). – Харьков : ХНМУ, 2017. – 144 с.

Physiology to Medicine, Pharmacy and Pedagogics: "Actual problems and Modern Advancements": materials of IV Ukrainian Students and Young Scientists Scientific Conference with international participation (May, 16 2017). – Kharkiv : KhNMU, 2017. – 144 p.

Конференцію включено до Переліку МОН України.

Редакційна колегія: *Д.І. Маракушин*
                                      Л.В. Чернобай
                                      Л.М. Малоштан
                                      І.А. Іонов
                                      Н.В. Деркач
                                      Т.Є. Комісова

**Відповідальність за достовірність даних,
наведених у наукових публікаціях, несуть автори**

Бабишева К.А., Лубьянова Е.-О.Е., Глоба Н.С., Исаева И.Н. ВЗАИМОСВЯЗЬ ИНДЕКСА МАССЫ ТЕЛА И УРОВНЯ АРТЕРИАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ	30
Бабченко Н.А., Наумова И.И., Тищенко А.Н. НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ПАМЯТИ ЧЕЛОВЕКА ОТ СУТОЧНЫХ БИОРИТМОВ.....	31
Балан И.А. Цимбал А.В. Пандикидис Н.И. ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ НЕВРОТИЧЕСКИХ СОСТОЯНИЙ	32
Божко О.О., Мамотенко А.В. ДО ПИТАННЯ ВПЛИВУ ПЛАЦЕБО-ЕФЕКТУ НА КОГНІТИВНІ ЗДІБНОСТІ НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	33
Булгакова Ю.А., Севериновская Е.В. АНАЛИЗ ВАРИАбельНОСТИ СЕРДЕЧНОГО РИТМА ПРИ ЛОГИЧЕСКОМ МЫШЛЕНИИ.....	34
Булинін В.О., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В. МІЖПІВКУЛЬОВА АСИМЕТРІЯ ТА ЇЇ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІНТЕНСИВНОСТІ НАВАНТАЖЕННЯ.....	35
Булинін В.О., Репіна Г.А., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В. ЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕМПАТІЙНОСТІ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ КОМУНІКАТИВНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ	36
Булинін В.О., Пляшечник Є.О., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ	37
Булинін В.О., Перова М.Б., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	37
Васильченко А.В., Полетай В.М. АДАПТИВНІ МОЖЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ПІСЛЯ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ АКТИВНОСТІ БІОХІМІЧНИХ СИСТЕМ МОЗКУ.....	38
Васькович А.М., Репин Н.В., Марченко Л.Н., Строна В.И., Говоруха Т.Н. ВЛИЯНИЯ АЛЛО- И КСЕНОГЕННОГО КРИОЭКСТРАКТА ПЛАЦЕНТЫ НА МОРФОФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ПОЧЕК КРЫС ПРИ ОСТРОЙ ПОЧЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ	39
Ващенко Н.В., Глоба Н.С., Жубрикова Л.А. ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ ТЕМПЕРАМЕНТОМ, ПОКАЗАТЕЛЯМИ ГЕМОДИНАМИКИ И ВЛИЯНИЕМ ПОГОДНЫХ УСЛОВИЙ	40
Ващук Т.А. ВПЛИВ КОФЕЇНОВІСНИХ НАПОЇВ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ.....	41
Венцель В.В., Пандикидис Н. И. ИНФОРМАТИВНОСТЬ МЕТОДА ЭКГ ДЛЯ РАННЕЙ ДИАГНОСТИКИ	42
Волкогон А.Д., Гарбузова В.Ю. РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ГЕНЕТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ РАКУ НИРКИ	42
Галайда А., Глоба Н.С., Жубрикова Л.А. ГЕМОДИНАМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПРИ ДЕЙСТВИИ ДЫХАТЕЛЬНЫХ ПРОБ В РАЗНЫХ ПОГОДНЫХ УСЛОВИЯХ	43
Ганизаде Н.Д., Зеленская А.Н. СОСТОЯНИЕ ДЕЗАДАПТАЦИИ У СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ И ЕЕ ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ	44
Гарюк Г.І., Гарюк О.Г., Філатова І.В., Лисенко В.В., Кармазіна І.С., Тимошенко Ю.В., Світличний О.Є. КЛІНІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ АНАТОМОФІЗІОЛОГІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НОСА І НАВКОЛОНОСОВИХ СИНУСІВ ТА ЗУБО-ЩЕЛЕПНОГО АПАРАТУ У ХВОРИХ, ЯКИМ ПЛАНУЄТЬСЯ КОМПЛЕКСНА ІМПЛАНТАЦІЙНА ДЕНТАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ	44
Георгий Д.А. АККОМОДАЦИОННО-КОНВЕРГЕНТНАЯ СИСТЕМА ОРГАНА ЗРЕНИЯ У СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕКТРОННЫХ НОСИТЕЛЕЙ ИНФОРМАЦИИ.....	45
Гладкая И.О., Григоренко Н.В., Шенгер С.В. АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРОДЛЕНИЯ ЖИЗНИ. ТЕХНОЛОГИИ ПРОТИВ СТАРЕНИЯ	46
Говорова І.Ю., Демченко Н.Р. РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕТРУЗОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН НА ЩУРАХ IN VIVO	47
Гончарова Н.М., Криворучко І.А. ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІН РІВНЯ ДЕЯКИХ ПОКАЗНИКІВ СИСТЕМИ ПЕРОКСИДАЦІЇ КРОВІ У ХВОРИХ НА РІЗНІ ТИПИ УСКЛАДНЕНИХ ПСЕВДОКІСТ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ	49
Горбуліна М.В., Мамотенко А.В. ВПЛИВ ГАДЖЕТІВ НА КОМУНІКАТИВНІ ТА КОГНІТИВНІ ЗДІБНОСТІ У ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ	50
Гриценко А.С., Алексеенко Р.В. МЕТЕОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ КАК ОТРАЖЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ НА КЛИМАТИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ	50
Гуденко О.М., Государський І.А., Сокол О.М., Маслова Н.М. СКРИНІНГ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ	51
Гуменюк О.А., Григоренко Н.В., Шенгер С.В. ФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ НАРОДЖУВАНOSTІ	52

Результаты и их обсуждение. Значительные атмосферные изменения могут вызвать перенапряжение и срыв механизмов адаптации. Тогда колебательные процессы в организме – биологические ритмы искажаются, становятся хаотичными. Физиологическую (бессимптомную) погодную реакцию можно сравнить со спокойным озером, по которому идут волны от легкого ветерка. Патологическая (болезненная) погодная реакция представляет своего рода вегетативную "бурю" в организме. Способствуют ее развитию нарушения регуляции вегетативной нервной системы. Число вегетативных расстройств в последнее время возрастает, что связано с действием неблагоприятных факторов современной цивилизации: стресса, спешки, гиподинамии, переедания и недоедания и др. К тому же у разных людей функциональное состояние нервной системы далеко не одинаковое. Это определяет тот факт, что нередко при одних и тех же заболеваниях отмечаются диаметрально противоположные погодные реакции: благоприятные и неблагоприятные.

Метеочувствительность чаще отмечается у людей, мало бывающих на свежем воздухе, занятых сидячим, умственным трудом, не занимающихся физкультурой. Именно у них сужены зоны так называемого микроклиматического комфорта. Для здорового человека метеорологические колебания, как правило, не опасны. Тем не менее у людей, которые не чувствуют погоду, реакции на нее все же проявляются, хотя порой и не осознаются. Их необходимо учитывать, например, у водителей транспорта. При резком изменении метеоусловий им становится труднее концентрировать внимание. Отсюда может возрастать число несчастных случаев. В результате болезней (гриппа, ангины, воспаления легких, заболеваний суставов и др.) или переутомления сопротивляемость и резервы организма снижаются. Именно поэтому метеочувствительность отмечается у 35–70 % больных разными заболеваниями. Так, погоду чувствует каждый второй больной с болезнями сердечно-сосудистой системы.

Чаще метеочувствительность наблюдается у лиц со слабым (меланхолики) и сильным неуравновешенным (холерики) типом нервной системы. У людей сильного уравновешенного типа (сангвиники) метеочувствительность проявляется лишь при ослаблении организма. На организм влияет как погода в целом, так и ее отдельные компоненты. Колебания барометрического давления действуют двумя путями: снижают насыщение крови кислородом (эффект барометрических "ям") и механически раздражают нервные окончания (рецепторы) плевры (слизистой оболочки, выстилающей плевральную полость), брюшины (выстилающей брюшную полость), синовиальной оболочки суставов, а также рецепторы сосудов.

Перепады атмосферного давления, особенно скачкообразные, негативно сказываются на системе кровообращения, сосудистом тоне, артериальном давлении. Отрицательно влияет на здоровье и высокая влажность воздуха. Неблагоприятно отражается на состоянии больных с сосудистой и легочной патологией, бронхиальной астмой так называемая погодная гипоксия – пониженное содержание кислорода в атмосферном воздухе. Она бывает и зимой, например перед снегопадом, и летом на фоне повышенных показателей температуры и влажности.

У здоровых людей магнитные бури могут вызвать головную боль, нервное напряжение, замедление реакции организма на различные внешние раздражители. В такие дни метеочувствительным людям надо быть особенно внимательными, например при управлении автомобилем. Кроме того, магнитные бури часто способствуют появлению обострений у людей с заболеваниями сердечно-сосудистой и нервной системы.

Выводы. Влияние климата на организм человека многогранно. При одних климатических условиях создаются условия для возникновения различных заболеваний, при других – климат играет роль лечебного и профилактического фактора. Важнейшей составляющей климатотерапии является *климатопротектика* – укрепление здоровья путем целенаправленного воздействия на организм метеорологических и климатических факторов. К лечебно-профилактическим методам относят – аэротерапию, гелиотерапию и талассотерапию.

УДК 612.144

Гуденко О.М., Государський І.А., Сокол О.М., Маслова Н.М.

СКРИНІНГ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ

Харківський національний медичний університет, м. Харків

gydenko20111995@gmail.com

Актуальність. За оцінками ВООЗ захворювання які зв'язані з ССС є найбільш розповсюджені й посідають найперше місце у більшості країн світу. Хвороби серцево-судинної системи найпоширеніша причина смертності, а ще частіше призводять до обмеження працездатності. Зате якщо у розвинених країнах світу кількість смертей від ССС зменшується, то в інших стрімко зростає. Науково доведено, що ключовими є поведінкові та метаболічні фактори, а вони в світі дуже поширені, що призводять до значних медико-соціальних втрат та економічних збитків. До того ж, система охорони здоров'я в більшості країн не має достатньої профілактичної спрямованості й переважно спрямована на стаціонарне обслуговування (лікування) замість профілактики самих захворювань. Це пояснюється відсутністю профілактичного спрямування медицини малорозвинених країн світу, і тим, що насе-

лення з меншими доходами більше піддається під вплив факторів ризику. У результаті – у таких країнах значна частина людей із високим ризиком розвитку захворювань ССС залишиється невиявленою або не має достатнього доступу до первинного рівня надання медико-санітарної допомоги.

Метою дослідження: було проведено скринінг програму показників середнього артеріального тиску для виявлення ризику захворювань серцево-судинної системи у вітчизняних та іноземних студентів Харківського національного медичного університету.

Матеріали та методи дослідження. Для дослідження методом випадковості було відібрано 155 студентів другого курсу ХНМУ віком 18–24 років, серед яких 70 іноземних та 85 вітчизняних студентів (чоловіків – 95, жінок – 60). Враховувався, зріст, маса тіла, шкідливі звички, заняття спортом та хронічні захворювання. Дослідження артеріального тиску проводилось за методом М.С. Короткова в стані спокою, вимірювали: систолічний (АТс, норма 139–100 мм рт. ст.) та діастолічний артеріальний тиск (АТд, норма 89–60 мм рт. ст.), пульсовий тиск (АТп) та середньодинамічний тиск (АТсер, ~120/80 мм рт. ст.) розраховувалися за стандартною формулою.

Результати дослідження та їх обговорення. В результаті досліді було виявлено 20 % – чоловіків та 6.6 % – жінок які мають рівень артеріального тиску, вищий за нормальний, що складає 14.8 % від загальної кількості досліджених. З нормальним артеріальним тиском чоловіків – 80 %, жінок – 93.4 %. Ознак гіпотонії у жодного студента не виявлено. У досліджуваних студентів були наявні такі хронічні хвороби як: панкреатит, риніт, гайморит. Середній показник АТп склав 45.7 мм. рт. ст., у чоловіків – 47.2 мм. рт. ст., у жінок – 43.4 мм. рт. ст. Загальний показник середнього артеріального тиску склав 96 мм. рт. ст. (у чоловіків – 99.1 мм. рт. ст., у жінок – 90.3 мм. рт. ст.).

Висновки. Таким чином, в результаті скринінг-досліді було виявлено 26,6 % студентів з ознаками артеріальної гіпертензії. Для подальшої профілактики гіпертонічної хвороби необхідний регулярний контроль артеріального тиску цієї групи ризику.

УДК 612.6.051:314.12

Гуменюк О.А., Григоренко Н.В., Шенгер С.В.

ФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ НАРОДЖУВАНOSTІ

Харківський національний медичний університет, м. Харків

gnv76@inbox.ru

Народжуваність – один із двох основних демографічних процесів, які зумовлюють відтворення населення. Фізіологічні чинники, в цілому, справляють досить суттєвий вплив на процес народжуваності. Народження нового покоління опосередковується перш за все фізіологічними явищами як статевий акт, зачаття, вагітність та пологи. Основну роль у всіх цих процесах, зрозуміло, – відіграє жінка, а тому надалі, при аналізі фізіологічних та соціальних чинників народжуваності основну увагу буде акцентовано їх вплив на жінку. Початок періоду статевої зрілості у жінок співпадає з початком регулярного менструального циклу, що починається у віці 12–15 років. Приблизно на 13–15 років припадає статеве дозрівання дівчат у всьому світі. Повна фізіологічна зрілість жінки характеризується регулярним менструальним циклом, а також сприятливими для вагітності та пологів фізичними даними. Вона настає, зазвичай, у жінок віком 20–25 та 25–30 років незалежно від їхньої етнічної приналежності. При нормальному перебігу вагітності та пологів післяпологова стерильність у фізіологічно зрілих жінок може тривати від двох місяців до одинадцяти. Середній інтервал між заплідненням або між пологами складає від вісімнадцяти до тридцяти місяців. Він дещо зменшується у молодих та значно подовжується з віком, до 36 та більше місяців, у старших жінок. Фінальний етап і закінчення репродуктивного періоду у жінок настає у 45–55 років. Вікова диференціація клімаксу залежить від соціально-побутових умов життя жінки та її здоров'я. Статева зрілість у чоловіків настає приблизно в 14–17 років, а статевая активність залежить від віку, фізичного стану, стану здоров'я та інших причин. Вироблення організмом чоловіка статевих клітин припиняється у 55–70 років. Середня тривалість репродуктивного періоду у чоловіків складає 40–50 років, а у жінок лише 25–35 років.

Сьогодні більшість жінок мають якусь патологію та хронічні захворювання. 35 % майбутніх молодих матерів характеризуються слабким психічним і фізичним здоров'ям, а близько 30 % мають різні межові нервово-психічні розлади. Зросло число осіб із захворюваннями системи кровообігу та генетичним складом крові (так званий резус-фактор), що призводить до викидення, сечостатевих інфекцій, герпетичної вірусної інфекції, при яких розвиваються захворювання органів малого таза, вражаються передміхурова залоза та яєчки у чоловіків, маткові труби у жінок, що призводить до безпліддя. За оцінкою ВОЗ, понад 200 млн осіб кожен рік у світі хворіють на гонорею. («Мать или ничто: агония бесплодия»: Mother or Nothing: The Agony of Infertility. ВОЗ, 2010).

За оцінками ООН, чисельність населення у світі збільшується на 77 млн. («Перспективи світового народонаселення». Доповідь ООН, 2011 р.). 97 % зростання доводиться на такі країни, як Індія, Китай, Пакистан, Нігерія, Бангладеш, Індонезія. Експерти вважають, що до 2050 р. в Індії мешкатиме на 100 млн. осіб більше, ніж у Китаї (1,2 мільярди) («Мировые демографические прогнозы: редакция 2010 года»: World Population Prospects: The 2010 Revision New York: UN. Отдел народонаселения, 2011 год, Департамент по экономическим и социальным вопросам ООН). Зараз загальний рівень на-